

T.C. ULAŖTIRMA, DENİZCİLİK VE HABERLEŖME BAKANLIĞI
HaberleŖme Genel M¼d¼rl¼Đ¼

Tarih : 23.06.2017

Sayı : 17-026

Konu : İDN Toplantısında istenen Genel Beklentilere iliŖkin TELKODER G¼r¼Ŗleri

İlgi (a) : 65532645-265.99/ sayılı yazınız

İlgi (b) : 28.12.2016 tarih ve 16-036 sayılı sayılı yazımız

İlgi (a)'da yer alan yazınız kapsamında, 15 Haziran 2017 tarihinde Bakanlığınız AYGM Konferans salonunda gerçekteŖtirilen toplantıda belirtildiği üzere, İDN altyapı modellemesinde kullanılmak üzere yetkilendirilmiŖ iŖletmecilerden çeŖitli bilgiler talep edilmektedir.

Bakanlığınız tarafından d¼zenlenen ve TELKODER olarak b¼t¼n toplantılara iŖtirak ettiğimiz, Ulusal GeniŖbant Stratejisi (UGS) ÇalıŖma Grubu Toplantılarında ve ilgi (b)'de bilgilerinize sunulan UGS Taslak metnine verdiğimiz Dernek g¼r¼Ŗlerimizde de ayrıntılı olarak dile getirdiğimiz üzere, İDN'nin tek baŖına d¼Ŗ¼n¼lmemesi gereken bir ekosistemin parçası olduğu, kurulması planlanan İDN'nin/İDN'lerin istenilen amaca hizmet edebilmesi i¼in öncelikle atılması gereken adımların bulunduğu değerlendirilmektedir. Aksi durumda kurulacak İDN'nin/lerin, hedeflenen amaçlara hizmet edemeyeceği d¼Ŗ¼n¼lmektedir. Bu kapsamda Bakanlığınız çalıŖmalarında dikkate alınması gerektiği d¼Ŗ¼n¼len temel hususlar aŖaĐıda yer almaktadır;

1. FİBER ŞEBEKE TESİSİ ÖNÜNDEKİ ENGELLER KALDIRILMALIDIR

Kurulacak olan İDN'nin/lerin etkin bir şekilde faaliyet gösterebilmesi için gerekli olan ekosistem içerisinde en önemli konunun fiber şebekeler olduğu anlaşılmaktadır. Bu kapsamda, güçlü ve sürdürülebilir bir İDN altyapısının olmazsa olmaz koşulu yaygın ve yüksek hızlarda milli fiber şebekenin varlığının sağlanmasıdır. İlgili (b)'de yer alan görüşlerimizde de yer verildiği şekilde, Türkiye'nin sahip olduğu fiber altyapısının yetersizliğine yıllardır çözüm bulunamamaktadır. Türkiye'nin sadece haberleşebilmesi için değil, ekonomiden sanayiye, bilimsel araştırmalardan sanata kadar geleceği için sağlam bir fiber altyapısına sahip olması artık geciktirilmemesi gerektiği, bunun için de ülkemizin gündem maddelerinin üst sıralarında Türkiye'nin Fiber Altyapısının gelmesi gerektiği değerlendirilmektedir.

- **Tesis Paylaşımı Düzenlemesi Yeniden Gözden Geçirilmelidir.**

Tesis Paylaşımı Yükümlülük Değil Bir "Hak" Olmalı - İşletmeciler, fiber altyapı kurmak istedikleri noktalarda mevcut altyapı var ise geçiş hakkı yönetmeliği gereği, altyapıyı paylaşmak zorunda olduklarından, birçok noktada yerleşik işletmeciye bağlıdır. Sektörün önünü daha gerçekçi ve sağlıklı bir temelde açmak için Geçiş Hakkı Yönetmeliği'nde tesis paylaşımı zorunluluğunun kaldırılması ve talep edilen güzergâhta tesis paylaşımının zorunlu olması hükmünün değiştirilerek erişim talep eden işletmecinin ticari kararına bırakılması önemli bir adım olacaktır.

Tesis Paylaşımı Ücretleri ve Koşullarında İyileştirme Yapılmalı - Tesis paylaşımı ücretleri işletmeciler açısından yatırımı engelleyici bir unsur olarak karşımıza çıkmaktadır. Bu kapsamda, tarifelerin en az %50 oranında düşürülmesi gerekmektedir. Kaynakların verimli kullanılması açısından bir gözden birden fazla kablo geçirilmesine imkân sağlanmalıdır.

- **Geçiş Hakkı Düzenlemesi Yeniden Gözden Geçirilmelidir.**

Yatırım İşletmecilerce Yapılmalı - Mevcut durumda, yerel yönetimler tarafından fiber şebeke tesisi bir kazanç kapısı olarak görülerek, belediyelere ait kurulan özel şirketler aracılığı ile altyapı tesis edildiği, özel şirketler tarafından tesis edilen altyapıların devralındığı ve yerel yönetimlerin sahipliğindeki şirketlerin altyapılarının bulunduğu

güzergâhlarda sektörde faaliyet gösteren diğer işletmecilere kendi şebekelerini kurma izni verilmediği gibi mevcutta var olan şebekelerini de kaldırmalarını talep ettikleri görülmektedir. Sadece elektronik haberleşme sektörü için değil, diğer tüm sektörler için son derece büyük öneme sahip olan fiber şebeke altyapısı tesisinin yerel yönetimlerin tercih ve önceliklerine bırakılması kabul edilemez bir durumdur. Fiber şebeke tesisinin yerel yönetimler eliyle tesis edilmesinin önüne geçilmesi ve hatta yerel yönetimlerin sahipliğinde bulunan fiber altyapılarında en kısa sürede işletmecilere devredilmesi gerektiği değerlendirilmektedir.

Geçiş Hakkı Ücretleri ve Süreçlerinde İyileştirme Yapılmalı - Geçiş hakkı sağlayıcısı kurumlar, Geçiş Hakkı Yönetmeliği'nde yer alan ücret tarifesinin çok üzerinde ücret taleplerinde bulunmaktadır. Ayrıca ücret tarifesinde yer almayan fakat Belediyelerce istenilen zemin tahrip, keşif ve buna benzer isimler altında istenilen bedeller her yerde aynı (Büyükşehir Belediyeleri ve Diğer Belediyeler şeklinde ayrılabilir) olacak şekilde düzenlenmeli, makul seviyelere çekilmeli ve 8 aya kadar çıkabilen süreçler kısaltılmalıdır. . Belirli bazı durumlar için ücretsiz geçiş hakkı imkânı sağlanmalı ve ayrıca geçiş hakkı sağlayıcılarının ücret taleplerinin Geçiş Hakkı Yönetmeliği ücret tarifesi ile sınırlandırılmasına yönelik bağlayıcı düzenlemeler yapılmalıdır. Geçiş Hakkı Yönetmeliği ücret tarifesinde yer almayan diğer kalemlerin ise tavan ücretler oluşturularak bir tarife üzerinden belirlenmesi gerekli görülmektedir. Geçiş hakkı sağlayıcılarına yapılan izin başvurularına ya geç cevap alınmakta ya da hiç cevap alınamamaktadır. Ayrıca şehirlerarası güzergâhlarda tesis edilecek projeler birden fazla geçiş hakkı sağlayıcısının tasarruf sahipliğine konu olabildiğinden, geçiş hakkı sağlayıcısı her bir kurumun izin başvuru değerlendirme sistemi farklılık arz etmektedir. Bu nedenle de söz konusu geçiş hakkı izinlerinin ne zaman verileceği öngörülememektedir. Geçiş hakkı izin başvurularının, geçiş hakkı sağlayıcıları tarafından daha kısa sürelerde değerlendirilerek işletmecilere bilgi verilmesinin sağlanması, geçiş hakkı izinlerinin elektronik ortamda yapılabilmesi için gerekli altyapının oluşturulmasını da içerecek şekilde geçiş hakkı sürelerinin ve süreçlerinin belirlendiği mevzuat düzenlemesi gerekmektedir.

- **Toptan Genişbant Pazarlarındaki Aksaklıklar Giderilmeli ve Rekabetin Arttırılması Sağlanmalıdır.**

Alternatif şletmecilerin toptan seviyede hizmet almak durumunda oldukları pazarlarda, rekabetin sağlanmasına yönelik adımlar atılması pazarın büyümesi ve abonelere uygun fiyata çeşitli hizmet sunulabilmesi açısından önemlidir. Bu anlamda, özellikle toptan genişbant pazarında, fiyat sıkıştırması testi yükümlülüğü ve fiberin düzenlenmesi edilmesi önemli eylem adımlarıdır. Ayrım gözetmeme ve şeffaflık yükümlülüklerine tabi kılınan şletmecilerin, kendisine, bağlı ortaklığına veya iştirakine ayrımcılık yapıp yapmadığıнын tespit edilmesi kapsamında temel performans göstergelerini raporlaması ve yayımlaması faydalı olacaktır.

2. FİBER ÇEşitLİLİğİ SAğLANMALIDIR

Veri Merkezlerine bağlanan ve internet altyapısı sunan şletmecilerin sayısı arttırılması çok büyük önem arz etmektedir. Ülkemizde bu rakam 3-4 şletmeciyle sınırlı kalmaktadır. Söz konusu rakam, Avrupa'da yaklaşık 35, komşumuz Bulgaristan'ın başkenti Sofya'da ise 50'dir. Farklı hatların sayısının artması gerektiği değerlendirilmektedir. Avrupa'da ortalama bir Veri Merkezinin bağlantı hızı 2-3 Tbittir. Ülkemizde ise bütün veri merkezlerimizin toplam bağlantı hızı ancak 1 Tbit seviyelerindedir. Bir başka hususta son kilometre denilen (last mile) yani bağlanmak istediğiniz yere olan son bağlantı mesafesi, bazen yaklaşık 3-4 km olan bu mesafenin fiyatları çok pahalıdır. Bununda ucuzlaması gerekmektedir.

3. BAğLANTI FİYATLARI DÜşÜK OLMALIDIR

İDN'ye bağlanma maliyetinin, internet kapasitesi almaktan daha az maliyetli olması gerektiği değerlendirilmektedir. Aksi durumda, İDN'ye bağlanmanın şletmeciler açısından rasyonel olması mümkün değildir. Mevcut durumda, ülkemizde internet kapasite fiyatları çok yüksektir. Örnek verecek olursak; 100 Gbit'lik simetrik hızların fiyatları, İstanbul sınırları içerisindeki iki nokta arasında 100 birim olarak düşünülürse, İstanbul-Frankfurt arasında 10 birimdir. Yani iki noktası İstanbul içerisinde yer alan bir internet devresinin maliyeti uluslararası devre maliyetlerine göre neredeyse 10 katı pahalıdır. Uluslararası devre fiyatları bu kadar düşükken, ülkemiz içerisinde (Local

Loop) devre fiyatlarının bu kadar yüksek olması halinde işletmecilerin İDN'ye bağlanmasının rasyonel olmayacağı değerlendirilmektedir.

4. GECİKME (LATENCY) SÜRELERİ DÜŞÜRÜLMELİDİR

Türkiye'de gecikme süreleri 100-150 milisaniye iken bu rakam Avrupa'da 20-30 ms, hatta Londra gibi bazı finans merkezlerinin olduğu yerlerde ise 2-3 ms'ler seviyesindedir. Ülkemizde kurulacak olan İDN'ye/lere, başta CDN'ler (Content Delivery Networks - İçerik Dağıtım Ağları) olmak üzere, işletmecilerin bağlanma tercihinde bulunabilmesi için söz konusu gecikme hızlarının düşmesi gerektiği değerlendirilmektedir.

5. VERİ MERKEZLERİ GÜÇLENDİRİLMELİDİR

Türkiye'nin bu büyük pazarda hak ettiği yeri alabilmesi için Veri Merkezi Sektörünün desteklenmesi ve sürdürülebilir bir büyümeye ihtiyacı vardır. Bunun için yapılması gerekenlere aşağıda yer verilmektedir;

- Teşvikler Sağlanmalı - KHK/678 ve 11 Ocak 2017 tarihinde yayınlanan Bakanlar Kurulu Kararı çerçevesinde, Veri Merkezlerine yönelik çeşitli destek ve teşviklerin verileceği belirtilmektedir. Bu umut verici ve sektörün önünü açması beklenen düzenlemeler incelendiğinde bazı eksikleri olduğu anlaşılmaktadır. Destek ve teşviklerin kapsamının 23 il ile sınırlı kaldığı, Veri Merkezlerinin bu destek ve teşviklerden yararlanabilmesi için bir beyaz alan sınırı olduğu ve Çağrı Merkezlerine personel yönünden destek sağlanmasına karşın Veri Merkezine bu açıdan herhangi bir destek verilmemesi bu düzenlemelerin istenilen ve beklenen etkiyi sağlayamamasına neden olabilecektir. Hayata geçirilen bu yeni düzenlemelerin çerçevesinde bazı değişiklikler yapılarak, desteklerin ülke geneline yaygınlaştırılması, herhangi bir beyaz alan sınırının olmaması ve personel istihdamı açısından gerekli destek ve teşviklerin Veri Merkezlerine de sağlanmasıyla bu düzenlemeler asıl amacına ulaşmış olacaktır.
- Veri Merkezi İşletmecisi Tanımı Yapılmalı - Veri merkezlerinin, ülkemizde tam anlamıyla ifade edildiği herhangi bir yasal mevzuat bulunmamaktadır. Veri Merkezlerinin 5651 sayılı kanunda yer alan, "yer sağlayıcılık" ifadesinin bir parçası

olduğu görülmektedir. Veri Merkezleri ile doğrudan ilişkilendirilemeyecek hukuka aykırılıklar için küresel ölçekte tanımların bu sektör için daha faydalı ve kapsayıcı bir Şekilde değiştirilmesi sağlanmalıdır. Bu doğrultuda 5651 sayılı Kanun'da Bakanlığınıza daha önce iletilen görüşlerimizde de değinilen mevzuat değişikliklerinin yapılması gerektiği değerlendirilmektedir.

Yukarıda detaylı bir Şekilde değerlendirilen hususların hepsinin birlikte bir ekosistem oluşturduğu değerlendirilmektedir. Herhangi birisinin eksik kalması durumunda sistemin aksak bir Şekilde ilerleyeceği, bir süre sonra istenilenlere cevap vermeyeceği ve geri kalacağı düşünülmektedir. Bu nedenle, Bakanlığınızca yürütülen çalışmalara destek olduğumuzu belirtmekle birlikte, ülkemizde kurulacak İDN (ler) için güçlü ve sürdürülebilir bir ekosistem sağlanabilmesi için, Bakanlığınız çalışmalarında, yukarıda belirttiğimiz görüş ve önerilerimizin dikkate alınarak değerlendirilmesi hususunda gereğini bilgilerinize arz ederiz.

Saygılarımızla,

Rıdvan UğURLU

Genel Sekreter

Yusuf Ata ARIAK

Yönetim Kurulu Başkanı

TELKODER

Serbest Telekomünikasyon İşletmecileri Derneği